



**СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ**  
**«Малопоширені овочеві та екзотичні рослини відкритого і закритого ґрунту»**

Ступінь вищої освіти - **Магістр**  
Спеціальність **203 Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство**  
Освітня програма «**Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство**»  
Рік навчання **1**, семестр **2**  
Форма навчання **денна**  
Кількість кредитів ЄКТС **10**  
Мова викладання **українська**

**Лектори курсу**

**Гаврись Іванна Любомирівна** – кандидат с.-г. наук, доцент кафедри овочівництва і закритого ґрунту

**Кутовенко Віра Богданівна** – кандидат с.-г. наук, доцент кафедри овочівництва і закритого ґрунту

**Контактна інформація лектора (e-mail)**

[havris@ukr.net](mailto:havris@ukr.net)

**Сторінка курсу в eLearn**

[virakutovenko@gmail.com](mailto:virakutovenko@gmail.com)

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3459>

## ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Фахівець спеціальності «Садівництво та виноградарство» має бути ознайомлений та орієнтуватися у різноманітності плодоовочевої продукції, яка для країн тропічної та субтропічної зон є основною продовольчою та експортною, але маловідома для вітчизняного споживача. У дисципліні вивчаються сучасні тенденції вирощування малопоширених овочевих та екзотичних культур у культивацийних спорудах, розкривається видовий та сортовий склад, особливості вирощування та догляду за ними, способи розмноження, агротехнічні заходи і використання продукції. Вивчаються вимоги малопоширених рослин до мікрокліматичних параметрів та способи забезпечення оптимальних умов для вирощування окремих культур у відкритому ґрунті, теплицях та закритих приміщеннях.

### **Компетентності (ОП):**

*Інтегральна компетентність (ІК):*

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері садівництва та виноградарства під час здійснення професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

*Загальні компетентності (ЗК):*

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність виявляти, ставити, вирішувати проблеми професійного спрямування.

*Фахові (спеціальні) компетентності (СК):*

СК 2. Здатність критично осмислювати і прогнозувати стан і перспективи розвитку садівництва та виноградарства;

СК 3. Здатність приймати ефективні рішення за умов недостатньої або обмеженої інформації, чітко і недвозначно доводити знання, аргументацію та власні висновки до фахівців і нефахівців;

СК 4. Здатність використовувати результати наукових досліджень для забезпечення розвитку садівництва та виноградарства, розробляти наукові основи інтенсивних технологій вирощування плодів, овочів і винограду.

**Програмні результати навчання (ПРН):**

ПРН1. Спеціалізовані концептуальні знання фундаментальних і прикладних аспектів плідівництва, овочівництва та виноградарства на рівні новітніх досягнень, необхідні для дослідницької та/або інноваційної діяльності у галузі садівництва та виноградарства.

ПРН 3. Відшукувати необхідну інформацію у науково-технічній літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати цю інформацію.

ПРН 10. Здійснювати консультування та експертизу з питань інноваційних технологій у плодоовочівництві та виноградарстві.

**СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ**

<b>Тема</b>	<b>Години</b> (лекції/практичні/ самостійні)	<b>Результати навчання</b>	<b>Завдання</b>	<b>Оцінювання</b>
<b>2 семестр</b>				
<b>Модуль 1</b>				
<b>Тема 1.</b> Біологічні основи вирощування малопоширених культур у закритому ґрунті	<b>1/2/8</b>	Знати ботанічну та господарську класифікацію малопоширених овочевих, тропічних та субтропічних культур, їхнє групування за вимогами до умов навколишнього середовища. Знати фізіологічні особливості субтропічних та тропічних плодкових культур.	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	<b>5</b>
<b>Тема 2.</b> Характеристика і особливості вирощування основних представників цитрусових	<b>2/3/12</b>	Розрізняти та вміти охарактеризувати основних представників цитрусової групи. Вимоги цитрусових до умов мікроклімату та живлення. Знати способи розмноження, особливості вирощування в умовах закритого ґрунту.	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	<b>10</b>
<b>Тема 3.</b> Вирощування трав'янистих плодкових культур у закритому ґрунті	<b>4/4/12</b>	Знати ботаніко-біологічну характеристику представників трав'янистих плодкових рослин, які походять із тропічного та субтропічного клімату.	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	<b>10</b>

		Розрізняти та вміти охарактеризувати основні види. Вимоги цих культур до параметрів мікроклімату в умовах теплиць. Знати способи розмноження, особливості вирощування в умовах закритого ґрунту.		
<b>Тема 4.</b> Вирощування інжиру у закритому ґрунті	<b>1/2/6</b>	Знати ботаніко-біологічну характеристику інжиру. Вимоги до параметрів мікроклімату в умовах теплиць. Знати способи розмноження, особливості вирощування в умовах закритого ґрунту.	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	<b>5</b>
<b>Тема 5.</b> Вирощування плодових ліан у спорудах закритого ґрунту	<b>3/4/10</b>	Знати ботаніко-біологічну характеристику плодових ліан, які походять із тропічного та субтропічного клімату. Розрізняти та вміти охарактеризувати основні види. Вимоги цих культур до параметрів мікроклімату в умовах теплиць. Знати способи розмноження, особливості вирощування в умовах закритого ґрунту.	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	<b>10</b>
<b>Модуль 1 – письмова робота</b>				<b>60</b>
<b>Всього за модуль 1</b>	<b>11/15/48</b>			<b>100</b>
<b>Модуль 2</b>				
<b>Тема 1.</b> Вирощування гранатника у закритому ґрунті	<b>2/3/9</b>	Знати ботаніко-біологічну характеристику гранатника. Вимоги до параметрів мікроклімату в умовах теплиць. Знати способи	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	<b>5</b>

		розмноження, особливості вирощування в умовах закритого ґрунту.		
<b>Тема 2.</b> Горіхоплідні культури в закритому ґрунті	<b>3/4/11</b>	Знати ботаніко-біологічну характеристику горіхоплідних культур, які походять із тропічного та субтропічного клімату. Розрізняти та вміти охарактеризувати основні види. Вимоги цих культур до параметрів мікроклімату в умовах теплиць. Знати способи розмноження, особливості вирощування в умовах закритого ґрунту.	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	<b>10</b>
<b>Тема 3.</b> Вирощування папаї у спорудах закритого ґрунту	<b>2/2/9</b>	Знати ботаніко-біологічну характеристику папаї. Вимоги до параметрів мікроклімату в умовах теплиць. Знати способи розмноження, особливості вирощування в умовах закритого ґрунту.	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	<b>5</b>
<b>Тема 4.</b> Кісточкові культури в закритому ґрунті	<b>4/4/11</b>	Знати ботаніко-біологічну характеристику кісточкових культур, які походять із тропічного та субтропічного клімату. Розрізняти та вміти охарактеризувати основні види. Вимоги цих культур до параметрів мікроклімату в умовах теплиць. Знати способи розмноження, особливості вирощування в умовах закритого ґрунту.	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	<b>10</b>

<b>Тема 5.</b> Ароматично-смакові рослини в закритому ґрунті	<b>1/2/9</b>	Знати ботаніко-біологічну характеристику ароматично-смакових культур, які походять із тропічного та субтропічного клімату. Розрізняти та вміти охарактеризувати основні види. Вимоги цих культур до параметрів мікроклімату в умовах теплиць. Знати способи розмноження, особливості вирощування в умовах закритого ґрунту.	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	<b>5</b>
<b>Модуль 2 – письмова робота</b>				<b>65</b>
<b>Всього за модуль 2</b>	<b>12/15/49</b>			<b>100</b>
<b>Модуль 3</b>				
<b>Тема 1.</b> Малопоширені рослини родини пасльонові	<b>2/4/10</b>	Знати ботанічні та біологічні особливості малопоширених пасльонових овочевих культур. Розрізняти та вміти охарактеризувати види. Знати технологію вирощування	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	<b>10</b>
<b>Тема 2.</b> Малопоширені рослини родини гарбузові	<b>2/4/10</b>	Знати ботанічні та біологічні особливості малопоширених рослин родини гарбузові. Розрізняти та вміти охарактеризувати види. Знати технологію вирощування	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	<b>10</b>
<b>Тема 3.</b> Технологія вирощування артишоку	<b>3/3/11</b>	Знати ботанічні та біологічні особливості артишоку. Знати технологію вирощування	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	<b>5</b>
<b>Тема 4.</b> Технологія вирощування	<b>4/3/13</b>	Знати ботанічні та біологічні особливості спаржі.	Здача практичної роботи.	<b>10</b>

відбілених і зелених пагонів спаржі		Знати технологію вирощування відбілених та зелених пагонів	Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	
<b>Тема 5.</b> Технологія вирощування батату	<b>2/3/10</b>	Знати ботанічні та біологічні особливості батату. Знати технологію вирощування	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	<b>5</b>
<b>Модуль 3 – письмова робота</b>				<b>60</b>
<b>Всього за модуль 3</b>	<b>13/17/54</b>			<b>100</b>
<b>Модуль 4</b>				
<b>Тема 1.</b> Малопоширені рослини родини селерових.	<b>2/4/10</b>	Знати ботанічні та біологічні особливості рослин родини селерові. Розрізняти та вміти охарактеризувати види. Знати технологію вирощування	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	<b>10</b>
<b>Тема 2.</b> Малопоширені рослини родини губоцвітих	<b>2/4/10</b>	Знати ботанічні та біологічні особливості рослин родини губоцвіті. Розрізняти та вміти охарактеризувати види. Знати технологію вирощування	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	<b>10</b>
<b>Тема 3.</b> Технологія вирощування шафрану	<b>3/3/12</b>	Знати ботанічні та біологічні особливості шафрану. Знати технологію вирощування	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	<b>10</b>
<b>Тема 4.</b> Технологія вирощування бамії	<b>2/2/12</b>	Знати ботанічні та біологічні особливості бамії. Знати технологію її вирощування	Здача практичної роботи. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn)	<b>5</b>
<b>Модуль 4 – письмова робота</b>				<b>65</b>
<b>Всього за модуль 4</b>	<b>9/13/44</b>			<b>100</b>

<b>Всього за 1 семестр</b>	<b>70</b>
<b>Екзамен</b>	<b>30</b>
<b>Всього за курс</b>	<b>100</b>

### ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

<b>Політика щодо дедлайнів та перескладання:</b>	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
<b>Політика щодо академічної доброчесності:</b>	Списування під час контрольних, модульних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати та презентації повинні відображати зміст теми, містити структурований матеріал і мати коректні текстові посилання на використану літературу.
<b>Політика щодо відвідування:</b>	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

### ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результатами складання екзамену
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

### Рекомендовані джерела інформації

#### Основна

1. Гаврись І.Л., Кутовенко В.Б. Малопоширені та екзотичні рослини овочівництва відкритого і закритого ґрунту – К.: Компринт, 2022. – 433 с.
2. Гаврись І.Л. Малопоширені культури закритого ґрунту / І.Л. Гаврись, С.А. Вдовенко, О.В. Шеметун, В.Б. Кутовенко – Київ: НУБіП України, 2019. – 318 с.
3. Вдовенко С.А. Субтропічні і рідкісні плодовоовочеві рослини: навч. пос. / С.А. Вдовенко, І.Л. Гаврись, О.О. Полутін – Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2020. – 238 с.

#### Допоміжна

1. Ануфрієва С. Енциклопедія рослин садових та кімнатних / уклад. С.В. Ануфрієва. – Донецьк: ТОВ «Глорія Трейд», 2013. – 224 с.
2. Цветкова М. Нова енциклопедія кімнатних рослин. – Х.: ВД «Школа», 2013. – 216 с.
3. Чебан С.Д. Цитрусові та субтропічні плодови культури / Чебан С.Д., Долід А.В., Сіленко В.О., Чередніченко Л.І. – Кам'янець-Подільський: - 2013. – 198 с.

#### Інтернет джерела

1. [www.ovoch.com](http://www.ovoch.com)
2. [www.agromage.com](http://www.agromage.com)
3. <http://agroua.net/plant/catalog/cg-8/>
4. [http://www.rijkzwaan.ua/wps/wcm/connect/RZ+UA/Rijk+Zwaan/Products\\_and\\_Services/Services/Publications/Publication+in+press](http://www.rijkzwaan.ua/wps/wcm/connect/RZ+UA/Rijk+Zwaan/Products_and_Services/Services/Publications/Publication+in+press)
5. <http://www3.syngenta.com/country/ua/uk/aboutcompany/articles/Pages/homearticles.aspx>
6. <http://www.bayer.ua/media/bayer-magazines/>
7. <http://www.bayer.ua/products/cropscience/nunhems/>

8. <https://agrostory.com/ua/info-centre/fans/pepino-tropicheskiy-ekzot-na-nashikh-gryadkakh/>
9. <https://www.ogorodnik.com/articles/u-pepino-ie-shans-osoblivosti-viroshchuvannya-kulturi>
10. <https://floristics.info/ua/statti/gorod/3600-batat-posadka-i-doglyad-u-vidkritomu-grunti-viroshchuvannya-z-nasinnya.html>
11. <https://propozitsiya.com/ua/vyrashchivanie-batata-v-stepyah-ukrainy>
12. <https://superagronom.com/articles/492-tehnologiya-viroshchuvannya-asparagusa-vid-naybilshogo-virobnika-kulturi>
13. <https://superagronom.com/articles/489-tehnologiya-viroshchuvannya-shafranu-dosvid-gospodarstva>
14. <https://agravery.com/uk/posts/show/svoa-nisa-ak-virosuvati-safran-i-skilki-na-nomu-mozna-zarobiti>